

§ 56 Nattvardens bröd och vin

MARGARETA ANDERSSON:

Ordförande, kyrkomötesledamöter! Det här är två motioner som i sig är väldigt viktiga, och jag börjar med att yrka bifall till reservationen som finns i betänkandet.

Det handlar om alkoholfritt vin och glutenfritt bröd. Jag upplever att såväl Kyrkomötet som samhället i övrigt har väldigt olika inställning till de människor som har behov av att vi visar omsorg om dem. En person som har celiaki (glutenintolerans) eller på annat sätt har svårt med gluten, det kan vi acceptera och vi använder glutenfria oblater vid nattvardsgång. När det däremot kommer till alkohol är vi genast mycket mer försiktiga och trevande, för där finns det så gamla traditioner. Men fortfarande och i lika hög utsträckning som när Jesus talar om ”dessa minsta som är mina bröder”, har vi i Svenska kyrkan att ta ansvar för barn och ungdomar, att inte utsätta dem för alkohol, för de klarar inte av det i sina icke fullständigt utvecklade kroppar. Inte heller den som har eller har haft alkoholproblem och tagit sig ur dem. Det finns de som på en klunk lättöl kan återfalla.

Jag jobbar en hel del med socialt företagande och i den sociala ekonomin. Det var en kille i en av våra grupper som fick veta av läkarna att om han tog sig ett återfall skulle han inte överleva det. Han gjorde det inte heller. Det här var inte Svenska kyrkan utan i ett annat sammanhang, men det visar bara på den ambivalenta inställning vi har till alkoholen i Sverige och i de flesta andra länder. Det här är alltså ett samhällsproblem som har funnits så länge alkohol har tillverkats, och det visar ju visan om Gubben Noak, att alkohol har framställts på olika sätt under många tusen år. Det är ett problem, det är ett svårt samhällsproblem. Vi behöver hitta nya sätt att hantera de här frågorna på, och därför tycker jag att de motionerna är så tydliga, de visar vad vi behöver och också att vi måste våga säga nej när det gäller alkohol i vissa sammanhang. Och just att ta emot Herrens kropp och blod, där har vi ett speciellt ansvar i Svenska kyrkan.

YLVA WAHLSTRÖM:

Herr ordförande och hela Kyrkomötet! Den här motionen kom till utifrån att det finns ett behov, men Gudstjänstutskottet pratar om att det ska anpassas lokalt i församlingarna. Det har man försökt att göra länge. Därför vill jag i min reservation att man faktiskt tar riktlinjer på nationell nivå, och det är ju där som den stora skillnaden är. Vi hörde just klart goda exempel på varför det är så viktigt att man tar ställning. Om de som är glutenintoleranta råkar få i sig gluten mår de väldigt dåligt av det. Det kan räcka med att man brutit brödet över vinet och man dricker av vinet och inte har ordentlig åtskillnad om man vill ha båda delarna. Det är enklast för alla parter att gå över till glutenfria oblater och alkoholfritt vin, ja kanske till och med druvsaft, så att man har två alternativ.

Jag vill att Kyrkostyrelsen arbetar vidare och kollar vad det är som skulle kunna gälla överallt så att ingen behöver tveka om att ta nattvarden. Vi vill ju ha ett öppet och välkomnande nattvardsbord där alla är välkomna, framför allt alla döpta, och det har vi inte nu om vi inte har glutenfritt bröd och alkoholfritt vin.

Jag yrkar bifall till min reservation.

EMMA THORÉN:

Ordförande! Jag vill yrka bifall till min motion 2010:9 om glutenfritt nattvardsbröd. Gudstjänstutskottet har föreslagit avslag på den motionen med motiveringen att det är en pastoral fråga som Kyrkomötet inte ska rota i, utan att det är församlingarnas ansvar.

Glutenintolerans har varit känt sedan 1950-talet, och församlingarna har haft ungefär 60 år på sig att hitta rutiner för hur man ska bemöta människor med glutenintolerans i samband med nattvarden. Fortfarande fungerar det inte riktigt. I några få församlingar fungerar det. I en del församlingar har man bara glutenfritt nattvardsbröd, men ofta glömmar man bort att informera om att man har det, och så kan inte de här personerna ta emot nattvarden i alla fall. I en del församlingar har man både glutenfritt och glutenhaltigt nattvardsbröd och då blir det ganska svårt för personer med celiaki att veta om de kan ta emot nattvarden eller inte. Därför anser jag att Kyrkostyrelsen bör få i uppdrag att utforma riktlinjer som kan hjälpa församlingarna att bemöta människor med det här problemet. Jag tror inte att det finns tillräckligt med kompetens i församlingarna, och det kanske man inte riktigt kan kräva heller, för när det gäller födoämnesallergier och celiaki kommer forskningen hela tiden på nya saker och det kan vara svårt för församlingsarbetare att hänga med. Om vi nu vill ha ett öppet nattvardsbord bör även människor som är glutenintoleranta få ha tillträde till det.

Bifall till motionen.

THELMA OLSSON BYLIN:

Herr ordförande, kyrkomötesdeltagare! Med sorg och besvikelse inser jag att vi som kristna och kyrka inte vågar sätta ner foten när det gäller alkoholfrågan, trots att vi alla är fullt medvetna om de stora skador som alkoholen orsakar både för liv och samhälle. Dessutom går det ju allt längre ner i åldrarna.

I utskottets övervägande lägger man ansvaret på de lokala församlingarna, därför att man inte ska lägga sig i deras självbestämmande, och på så sätt tvär man sina händer. Vi vet att för många nyktra alkoholister kan endast den lilla mängden nattvardsvin innebära ett återfall i beroendet. Det är så enkelt att lägga ansvaret på den nyktra alkoholisten och samtidigt lägga ännu en börda på denne. Han eller hon har ju redan tagit på sig ett stort ansvar för sitt eget liv och den kampen har säkerligen varit både hård och svår, men många har lyckats tack vare en religiös omvändelse. Borde vi då inte i stället stödja den som lyckats och låta nattvardsgemenskapen få bli den högtid som vi alla känner att den är. Visst går det att ta emot endast brödet. Enligt utredningen sägs det, ”Kristi nåd och förlåtelse blir inte mindre av vår svaghet”. I det fallet blir det på nytt ett utpekande av den svage genom att inte vara som andra. Till detta kommer att vi varje år erbjuder våra konfirmander och ungdomar alkohol, vilket enligt svensk lag är en brottslig handling. Borde vi inte ta ett ansvar?

Så till en annan grupp som jag själv tillhör, nämligen Nykterhetsrörelsen. Jag vet att ingen anklagar oss för löftesbrott när vi deltar i nattvarden. Trots detta upplever jag inom mig ett löftesbrott. I en stund för snart 70 år sedan lovade jag att inte förtära alkohol. Jag stod i kretsen av mina vänner i logen och gav mitt löfte. Den stunden var för mig helig, som den stund då jag gav mina prästlöften. Jag vill få dela nattvarden utan att ha brutit mitt löfte. Vi samtalar ofta om detta i logen och många menar att de hellre avstår från den måltiden än att begå löftesbrott. Jag har funderat mycket på den här frågan och en tanke säger: förminskar vi Guds möjlighet att göra det omöjliga möjligt?

STEPHAN GULLBERG:

Ordförande, ledamöter, biskopar! Det är viktigt att nattvardsbordet är tillgängligt och välkomnande för alla. När Jesus instiftade nattvarden gjorde han det tillsammans med nära vänner som han kände väl. Jag är helt övertygad om att han inte bjöd på något som han visste att någon runt bordet kunde bli sjuk av. I dag är

många av oss överkänsliga mot gluten och/eller alkohol. Vi blir helt enkelt sjuka om vi får i oss det. Ett inbjudande nattvardsbord i dag bör innehålla glutenfritt bröd och druvjuice.

Jag yrkar därför bifall på motion 2010:71.

ANN-SOFIE PERSSON:

En av anledningarna till att jag skrev motionen 2010:7 om alkoholfritt vin och glutenfritt bröd var att när jag frågade om det var det man använde fick så otroligt konstiga och märkliga svar från en hel del kyrkor som jag besökt, församlingar i helt olika delar av landet. Jag har fått svaret, nej vi har inte alkoholfritt vin men glutenfritt bröd. Apropå att man gav alkoholinnehållande vin till konfirmander fick jag svaret, de drack säkert i går på lördagen, så det är bara att vi fortsätter i dag. Det är inte argument som jag tycker är hållbara för ett öppet och gemensamt nattvardsbord.

Dopet är ingången till nattvard i vår kyrka, och de flesta som döps i landet är barn. Rimligen borde det vara en barnvänlig nattvard som vi erbjuder. Om man kan rekommendera församlingarna att använda glutenfritt bröd, anser jag att man också borde kunna rekommendera församlingarna att ha alkoholfria alternativ i hela landet. En rekommendation är väl ändå något som vi borde kunna ta i Kyrkomötet, en gemensam riktlinje för vår gemensamma måltid. Kärnfrågan måste ju ändå vara att människornas möjlighet till gemenskap med varandra och med Kristus är större än alkoholhalten i vinet eller gluteninnehållet i brödet. För inte är det väl någon som tror att vi hade glutenfria oblater i Palestina, och definitivt inte med små Kristussymboler präglade i brödet. Gud är större än så.

Kyrkan står på de svagas och utsattas sida och då är det väl en självklarhet att vi har ett öppet nattvardsbord, öppet för alla. Inte så att människor måste avstå för att det är alkohol i vinet, för att man inte litar på sin nykterhet, avstå för att man inte är säker på att det är glutenfria oblater, avstå för att man inte får ihop bilden av helnyktert liv med att nattvarden innehåller alkohol. Låter barnen avstå för att man inte vill att barnen ska smaka alkohol alls innan den här 20-årsgränsen, som vi har för inköp av alkohol på Systembolaget i Sverige, eller 18-årsgränsen för att handla alkohol på krogen. Avstå på grund av graviditet eller att man ammar. Även om man vet att det är så otroligt lite alkohol man får i sig så blir känslan fel. Och den gemensamma måltiden är inte längre särskilt gemensam.

Jag yrkar bifall på reservationen.

DAG SANDAHL:

Herr ordförande! Nattvarden är inte min, det är Herrens heliga nattvard och vi är ändå skyldiga att följa Herrens instruktioner. Det är därför det finns en sakramental säkerhet: när vi gör som Jesus har instiftat nattvarden så tar vi emot det som nattvardens gåva är. Annars kan man inte säkert veta. Vi får inte mixtra med det heliga, inte i biologin och inte i teologin. En given ordning som vi kanske borde fundera över på ett helt annat sätt än i socialpolitiska termer, nämligen i teologiska. Här finns ju ett rikhaltigt material att läsa. Det är inte säkert att biskoparna kom rätt när man skrev att det som kommer av vinstocken skulle kunna ersätta i nattvarden. Det är inte alls säkert. Tirosh, har jag fått lära mig, det betyder ungefär detsamma som Beaujolais Nouveau, alltså ett vin, för det jäser nästan med detsamma när man pressat druvorna. Det har inte ett dugg med socialpolitik att göra. Vi har så många olika nattvardsbruk, man doppar, man välsignar, man tar emot under en gestalt, allt går ju att hantera. Jag tror att biskoparna borde fundera mycket allvarligt på, om det är så att det finns någon

präst som inte kan hantera två burkar på altaret, vad den prästen har för faktisk kompetens i jobbet. Två burkar, två lock som ska lyftas på, glutenfritt och vanliga oblater, det ska väl inte vara hela världen. Kan man inte hålla reda på det, så är kanske avkragning ett lämpligt alternativ, alternativt behandling på demensavdelning.

De socialpolitiska frågorna, nej kom inte ... Vi är duktiga på att ta hand om varandra, och vi är duktiga på att visa respekt också för alkoholister. Herr ordförande, vi har inte haft fredagens debatt ännu så jag kan väl ta citatet som det faktiskt utsades till mig: "Du ska inte tro att jag är så djävla fördärvad att jag inte kan skilja på nattvarden och en fylla," sa en alkoholist till mig när jag försökte vara omtänksam. Och jag fick respekt för den mannen och hans tro.

Läronämnden kunde ha tagit upp Limadokumentet *Dop, nattvard och ämbete*. Där heter det i en kommentar: "Allt sedan nytestamentlig tid har kyrkan fäst den största vikt vid ett fortsatt bruk av de element – bröd och vin – som Jesus använde vid sin sista måltid." Detta är vad vårt dokument, Limadokumentet, BEM-dokumentet, faktiskt säger i en sliten bok som jag fått låna av en teolog. Som ett påhopp vill jag fråga om man inte snart borde börja nytrycka det dokumentet, så att vi får läsa och tänka teologin så som den formulerades på 80-talet. Allt var inte så dåligt.

Jag yrkar bifall till utskottet.

JOHAN BLIX:

Ordförande, ledamöter! Jag yrkar bifall till utskottets förslag. Motivet för det är framför allt att vi anser att det inte ingår i Kyrkomötets normgivningskompetens att besluta i den här frågan.

Jag vill också belysa frågan på ett lite annat historiskt sätt. Det var en ganska intensiv strid om nattvardselementen på 1500-talet i kyrkan. Där diskuterades, när man inte kunde importera vin till Sverige, om man kunde använda brännvin i stället eller om man kunde använda vatten eller om man faktiskt kunde använda saft. Man diskuterade också brödet vid den tidpunkten, och det var en intensiv debatt. Bland annat vet man att i Västerås stift använde man vatten. Jag bara nämner detta för frågan är inte alls ny, men här var det verkligen en teologisk fråga och inte en fråga om vad man tålde eller inte tålde.

Även senare har man resonerat omkring frågeställningen. Jag kommer ihåg vad som stod i fältkyrkohandboken. Nu är det inte kyrkans officiella dokument, men den gamla fältkyrkohandboken var i stort sett sanktionerad, den var en statlig bok och överhovpredikant Hans Åkerhjelm var fältprost på tiden. Där stod att om man ville fira nattvard i skyttegraven och inte något annat fanns att tillgå så kunde man göra det med vatten i stället för vin. Det var ju genomtänkt, men det var inte sanktionerat av Kyrkomötet. Jag tycker att den här motionen är ett bra exempel på att det är bra att behandla en motion där Kyrkomötet inte har normgivningskompetens, för frågan har verkligen blivit lyft med anledning av motionen. Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Innan jag lämnar talarstolen vill jag säga att jag står här och är både ödmjuk, glad och förvånad. Jag känner stor ödmjukhet för att jag får stå här i mitt jungfrutal i Kyrkomötet och att jag är insatt i ett sammanhang, eftersom min farfars farfar var en av dem som arbetade med att överflytta normgivningskompetensen från ståndsriksdagen till det som nu har blivit Kyrkomötet. Han var biskop i Göteborgs stift. Min far var en av profilerna här i Kyrkomötet under många år, och några av er kanske minns honom. Så jag känner stor ödmjukhet inför att jag står här. Men jag känner också förvåning, och den förvåning jag känner är att jag över huvud taget står här.

BERIT SIMONSSON:

Ordförande, biskopar och ledamöter! Debatten hittills visar att vi verkligen lever i en individcentrerad tid. Det innebär att den enskildes önskemål och behov ofta står i centrum för beslut som fattas. Ibland är det bra, ibland är det inte så bra. Risken är att det blir så när det gäller nattvardselementens beskaffenhet också, nattvardens bröd och vin. Vem äger egentligen den frågan? Födoämnesallergikern? Personen med missbruksproblem, eller kanske 251 ledamöter i Kyrkomötet?

Jag tror att Jesus Kristus äger frågan. Nattvardsfirandet har tillkommit på hans initiativ. Det är han som har gett anvisningar för hur det ska gå till, och det är han som har knutit löftet om sin närvaro i nattvardens bröd och vin. Att ha sin utgångspunkt i det bekymmer som enskilda allergiker och människor med missbruk har, blir en felaktig ingång i frågan. När vi reser på konferens och ska fylla i vårt logibehov brukar det finnas en ruta om specialkost. Det är inte exkluderande att fylla i den, det är inte heller värderande av den som fyller i den och det ställs inga krav på att alla därför ska äta specialkost. Gemenskapen då, blir den inte lidande för att alla inte kan delta på samma sätt, inte ta emot vinet till exempel? Gemenskapen vid nattvardsbordet är inte avhängigt av oss, vi som böjer knä där och vad vi gör, den uppstår därför att Han som äger frågan gör någonting med oss vid nattvardsbordet. Vi sjunger ju om det i en känd psalm, "Han gör oss till ett med varandra kring altarets rund".

Motion 2010:71 önskar att fler ska känna trygghet då vi firar nattvardens måltid. Hur kan vi veta att Jesu instiftelseord gäller om vi byter ut nattvardselementen? Jag tänker på den äldre nyblivne änkemannen som på frågan om hur han klarade sin matlagning svarade: "Jag tar fram kokboken. Jag läser som det står och så gör jag som det står och då blir det som det står." Det är en bra princip också för nattvarden. Ett tryggt nattvardsfirande blir det då vi handlar enligt Jesu anvisning och därför kan lita på hans löfte om närvaro i sakramentet. Situationen med speciella behov i samband med nattvardsfirandet tror jag säkert kan hanteras fortsättningsvis pastoralt klokt på lokal nivå.

Bifall till utskottets förslag.

FREDRIK SIDENVALL:

Herr ordförande, ledamöter, biskopar! I motionerna 2010:9 och 2010:71 och i debatten har den mänskliga omsorgen kommit till tals. Förnuftet och moralen har kommit till tals. Kärleken till medmänniskorna har kommit till tals, och nu ska också trons dårskap komma till tals. Det finns tid och det finns plats för omsorgen om människors timliga välfärd absolut också i kyrkan. Men så finns det också omsorg om människors eviga välfärd. Här kommer lyhördheten för Kristi instiftelseord in. Elementen i nattvarden, brödet och vinet, är inte bara en yttre omständlighet, utan det är en del av evangelium. I Luthers tradition ser vi det så att evangeliet inte bara har ett kognitivt innehåll, ett budskap, utan det tar sig också gestalt i form som ska vara så tydlig och enkel att den ska ge säkerhet och trygghet. Till evangeliets form hör vattnet i dopfunten, brödet och vinet i nattvarden.

Det Luther såg som sin absoluta motståndare i reformationen var ett andligt fenomen som man på latin betecknade som *monstrum incertitudinis*. Det är en varelse som jag tror vi alla har fått besök av vid olika tillfällen, anfäktelsens monster, som ifrågasätter inom oss om vi har rätten att få vara Guds barn, om våra synder är förlåtna. Vi kan avvisa den med olika förnuftsargument, men den väg som Kristus väljer är att ge oss nåden i säkra yttre tydliga jordiska ting. Kristendom är en materialistisk religion och lutherdom är mest materialistisk av alla kristendomsformer, för den ser att det är något väsentligt i det jordiska.

Brödet och vinet i den heliga nattvarden hör till samma kategori, spelar i samma division som jungfru Maria till exempel i Herrens mandomsanammelse. Det blir lätt ett gnosticerande, alltså en linje som leder bort från att bejaka det Gud har skapat i det jordiska. Jag är inte ambivalent när det gäller alkohol. Jag tror att det finns ett bruk, ett riktigt och rimligt bruk av alkohol som är trevligt, gott och nyttigt. Det finns ett missbruk, men missbruket upphäver icke bruket. Jag vill avsluta med väckelsepsalmens ord: "När världen sina sorger har, har vi det bästa vinet kvar. Halleluja vår Gud."

Jag yrkar bifall till utskottets hemställan.

DAN SARKAR:

Jag vill börja med att säga grattis till min dotter som i dag föddes för 17 år sedan några hundra meter härifrån.

Jag vill jag låta er göra ett tankeexperiment. Om man byter ut glutenbrödet i nattvarden mot glutenfritt bröd, tänk sedan, för att krångla till det, att vi byter tillbaka det och använder bröd med gluten men vi låter det jäsa, precis som man gör i de ortodoxa kyrkorna. Tänk så att vi byter ut det mot vetebröd, vi byter ut det mot kex, pepparkaka, mazarin eller en hamburgare. Låt oss byta ut det alkoholhaltiga vinet mot avalkoholiserat vin, låt oss byta ut det mot druvjuice och sedan mot fruktvin, mot druvsaft, mot blandsaft, kaffet och mazarinen, och ölet till hamburgaren. Jag är ganska säker på att för oss alla går gränsen någonstans innan hamburgare och öl. Det är inte nattvard längre då. Men var går gränsen? Det vet inte jag. Faktum är att den ene sätter nog gränsen på ett ställe och den andre på ett annat, och det innebär att öppnar man möjligheten för några genom att flytta sig närmare gränsen, så stänger man möjligheten för andra att ta emot nattvarden.

Den enda pastoralt möjliga hållningen för oss är att vara så långt ifrån gränsen som möjligt där det upphör att vara nattvard. Vi måste så mycket det bara är möjligt använda det som Jesus använde, göra det så likt det Jesus gjorde som möjligt, frimodigt hålla oss så nära Jesus som möjligt.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

MARGARETA SANDSTEDT:

Ordförande, ledamöter! Jag har förstått att Svenska kyrkan gärna vill följa med sin tid, kanske mer än andra kyrkor i världen. Jag tänker att då finns ett ypperligt tillfälle att för en gångs skull gå i samtakt med tiden som är nu, för alkoholismen är oerhört stor i vårt land. Jag tror aldrig tidigare i Sveriges historia att det är så många svenskar som gått och går i professionell behandling för att bli kvitt sitt missbruk, och med olika resultat. Jag tycker att det ska vara lite grand av en eftertanke i den här debatten.

Frikyrkor har ju alltid haft en tradition av att fånga upp trasiga människor och människor som hamnat i missbruk, och de har gjort det med ett väldigt gott resultat. De har nog anpassat nattvarden på så vis att man har haft något annat än alkohol. Därmed har många människor blivit frälsta och kunnat ta del av den känslomässiga upplevelse som en nattvard är, mycket gripande. Den har varit till också för dem. Man har då också märkt att många byter ut sitt missbruk mot Gud och det är en stor frälsningssak. Jag tycker att frågan om missbruk borde lyftas mycket mer i kyrkan, då den är en oerhört aktuell fråga i vårt land och vårt samhälle. Om vi kan vara flexibla i så mycket annat och ändra i saker, varför ska vi inte kunna ändra den här lilla detaljen.

Jag tycker inte att det är fel med att-satsen i motion 2010:71 om rekommendationer till församlingar som stöd att man skulle kunna hantera den här svåra

folkhälsofrågan. Fenomenet med missbruk är inte något som kommer att bli bättre, det kommer att bli värre så som utvecklingen har blivit. Vissa försöker få stöd från teologin att bevara det här till varje pris, men då vill jag säga att Jesus inte alltid menade att det skulle vara principen som skulle gå före barmhärtigheten.

Bifall till motion 2010:71.

THÉRÈSE ENGDAHL:

Ordförande, kyrkomötesledamöter! Jag hoppas att jag har ett förslag som kan tilltala både utskottets företrädare och motionärer och reservanter. Frågan om alla döpta kristnas möjligheter att fullt ut delta i nattvarden är mycket angelägen. Frågans ständiga återkommande till Kyrkomötet vittnar om det. Samtidigt har utskottets berättigade konstaterande, att det rör sig om en pastoral fråga, förhindrat Kyrkostyrelsen från att utfärda direktiv och riktlinjer i frågan. Det som vore möjligt är däremot att Kyrkostyrelsen tar fram rekommendationer, alltså inte riktlinjer, som kan hjälpa församlingarna att genomföra de förändringar som medger en verklig förändring.

Jag föreslår Kyrkomötet besluta att bifalla följande yrkande: att ge Kyrkostyrelsen i uppdrag att ta fram rekommendationer angående glutenfria oblater och alkoholfritt nattvardsvin.

JOHAN CARLSSON:

Tack, herr ordförande! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag.

Många bra argument har framförts både här och, framför allt, i skrivelsen. Ett perspektiv som kan vara värt att lyfta är att Svenska kyrkan inte är en isolerad företeelse, vi är ju en del av den världsvida kyrkan. Vi drömmer väl alla om, hoppas jag, att alla kristna ska kunna dela nattvardsbord, inte bara inom vår kyrka utan alla kristna i hela världen. Inte minst konkret inom ramen för Borgåöverenskommelsen så delar vi ju nattvardsbord med människor som tillhör andra samfund. Jag tror att det skulle vara väldigt negativt att ta ett steg tillbaka, bort från det som är den allmänkyrkliga traditionen, bort från det som har gällt i alla tider och överallt. Att gå ifrån att ligga så nära det som Jesus själv instiftade tror jag skulle vara destruktivt för Svenska kyrkans ekumeniska kontakter, och destruktivt för den längtan som många av oss bär på, att en dag alla kristna ska kunna dela nattvardsbord.

KARIN LÅNGSTRÖM VINGE:

Ordförande, biskopar och åhörare! Det går inte att ta miste på den frustration som flera ledamöter och många människor i vår kyrka känner när vi närmar oss de här frågorna. Det är ganska uppenbart att frågan nu lyfts till nationell nivå just därför att kyrkoherdar och kyrkoråd inte verkar lyssna på och ta tillvara medlemmarnas bekymmer i det här. Det är mycket möjligt att utskottets förslag nu kommer att gå igenom och just därför vill jag säga att Kyrkomötet inte alls struntar i de missbrukare som finns i vårt land som vill dela nattvarden. Jag vill därför uppmana alla ledamöter att verkligen gå hem och lyfta den här frågan lokalt, diskutera med kyrkoherden, diskutera med kyrkorådet hur man kan göra och om man inte kan gå över till alkoholfritt. Läs gärna den artikel i Kyrkans tidning som var förra veckan om Mikael Bedrup och läs gärna hans blogg. Han skriver mycket bra om detta. Jag vill också säga att det här är en allvarlig fråga som det inte bör raljeras om. Guds löfte är inte knutet till alkoholhalten i vinet. Visst använder Gud sig av sin skapelse, och jag tror att hon har skapat även druvjuice.

THELMA OLSSON BYLIN:

Herr ordförande! Jag har tänkt mycket på det här och jag ställer mig frågan: förminskar vi männe Guds möjlighet att göra det omöjliga möjligt? Vi tror på hans kraft och vi anammar den, men det som hände i Kana det vill vi inte tro på. Under Kristi välsignande händer blev vattnet till vin. Skulle han inte kunna göra samma sak och samma under i dag för att på så sätt rädda sina barn som drabbats? Skulle vi inte kunna använda det livgivande vattnet vid denna viktiga gemenskap? Kristi nåd och välsignelse blir nog inte mindre för det, och samtidigt har vi tagit vårt ansvar för vår nästa.

Jag vill yrka bifall till motion 2010:71.

TOMAS JANSSON:

Ordförande, ledamöter! Varför använder vi vin i nattvarden, och varför har kyrkan genom hela sin historia använt vin i nattvarden? Det finns ett mycket enkelt svar på det: Jesus instiftade nattvarden på det sättet. Vi går i vår mästaress fotspår när vi firar nattvard på det sätt som Jesus har instiftat. Det är visserligen sant att symboler symboliserar det vi bestämmer oss för, och visst är det möjligt att fira en fullgod nattvard med alkoholfritt vin, eller för den delen också med vatten om så skulle vara fallet. Men betyder det att det är likgiltigt vilken variant vi väljer? Nej, en symbols kraft bärs också upp av dess egen inneboende egenskap. Nattvardens vin är just vin, och det finns en poäng i det. Det är därför som ekumeniska dokument entydigt fastslår och rekommenderar att man använder vin i nattvarden. Det är därför som kyrkor världen över och genom historien har följt det på det sättet. När det finns anledning till undantag, för sådana undantag finns det alltid anledning till, då är det klokt att betrakta det som en pastoral fråga.

Utskottets förslag är väl genomtänkt så jag yrkar bifall till utskottets förslag.

BERTH LÖNDAHL:

Herr ordförande! Fyra pastorala interiörer som allihop finns vid vårt nattvardsbord.

Den första interiören. I fredags var jag på Nämndemansgården för att där följa en som behövde behandling. Denna person finns ganska ofta vid vårt nattvardsbord där vi använder vin, vanligt vin, starkvin, och vi använder bröd. Det är vanliga oblater.

Den andra interiören. En av dem som firar nattvard regelbundet i vår kyrka kan inte ta emot något vin, kan inte ens doppa. Det beror på att personen har så lågt immunförsvar att varje tendens till att få med sig det som kan smitta måste han avvisa.

För ett par veckor sedan var jag vid en dödsbädd, en som hade varit vid vårt nattvardsbord i många år. Denne var så sjuk att det var omöjligt att lägga brödet på hans tunga ens uppblött i vinet, och därför var det bara en enda droppe vin på hans tunga som långsamt rann ner i halsen.

På vårt nattvardsbord står det två stycken askar, den ena innehåller vanliga oblater och den andra innehåller glutenfria oblater, därför att det vid vårt nattvardsbord finns också de som måste ha glutenfritt.

Var och en inser att de här fyra pastorala interiörerna utesluter varandra. De går inte att generalisera. Skulle alla dessa önskemål vara uppfyllda så att ingen skulle ha det annorlunda än någon annan, så kunde ingen ta emot vinet och ingen ta emot brödet. Däremot gäller att det som inte kan generaliseras måste den lokala prästen ha en kännedom om i sin församling, så att det finns respekt både för det som är Kristi instiftelse och det som är respekten för den sårbara och den vanliga människan. För varje människa bär med sig sådant som behöver pastoral omsorg.

Här tror jag och här litar jag på att prästerna känner sina församlingar på ett sådant sätt, att man vet vad som behövs och när det behövs i olika situationer och handlar med stor pastoral klokhet i trohet också mot det som är Kristi instiftelse.

Därför yrkar jag bifall till utskottets förslag.

ANN-SOFIE PERSSON:

I min motion 2010:71 skriver jag just om att man ska se över rekommendationerna till Svenska kyrkans församlingar för att fler ska få möjlighet att tryggt kunna ta emot bröd och vin under nattvarden. Detta ser jag som en väldigt klar möjlighet från Kyrkomötet att besluta om. Kyrkomötet får lov att ta beslut om sakrament, och nattvarden är vad jag vet ett sakrament, och det är ingen som säger emot, hoppas jag. Läronämnden säger också att det finns tre olika alternativ, vin med låg alkoholhalt, vin blandat med vatten och ej alkoholhaltig dryck från vinstock.

Läronämndens uttalande har bland vissa präster i landet tolkats som att man i första hand använder vin med låg alkoholhalt, alltså det är lite mer nattvard om vi har vin med alkoholhalt. Det är lite mindre nattvard om vi har vin blandat med vatten och det är nästan inte nattvard alls ifall vi har en alkoholfri dryck. Det är ju ett väldigt spännande sätt att se på nattvarden, och det gör också Gud till en väldigt liten Gud. För mig är Gud större än så och framför allt så kan jag inte förstå varför Gud skulle vilja att vi mår dåligt av den gemensamma måltiden. Varför ska Guds folk gå fram och dela den gemensamma måltiden i Kristus och samtidigt vara oroligt för att man ska få i sig någonting man inte tål, oroligt över huvud taget för sin medmänniska.

Gud är större, och jag kan inte se några problem med en nattvard med glutenfritt bröd och alkoholfritt vin, för det som har sagts här från talarstolen från en del är ju att det glutenfria brödet och det alkoholfria vinet inte är riktigt lika mycket nattvard som för de andra som tar emot alkoholhaltigt och gluteninnehållande. Jag vet inte hur många av er som har barn och som låter dem smaka alkohol en gång i veckan. Det kanske är något vanligt förekommande? Jag har ingen aning. Jag har inga barn men jag uppskattar om de inte smakar alkohol hemma, och skulle jag få barn skulle jag också uppskatta om den första smaken av alkohol inte var i kyrkliga lokaler och vid den kyrkliga gemensamma måltiden.

EMMA THORÉN:

Vi firar nattvard därför att Jesus sa åt oss att göra det. Givetvis ska vi så långt det går göra som han gjorde, men vi kan aldrig göra det exakt likadant. I så fall skulle vi inte sitta bakom varandra i kyrkbänkar utan ligga till bords, och vi skulle inte heller kunna använda papperstunna oblater eller kanske silverkalkar. Jag instämmer med föregående talare som sa att Gud är större, och visst är det så. Det finns en risk om man delar upp nattvardsbrödet så att det blir glutenhaltigt och icke glutenhaltigt, att man ser det ena som mer riktigt än det andra, och samma sak med vinet. Kristen närvaro sitter inte i alkohol och kristen närvaro sitter inte i gluten. Det är Guds ord som gör nattvarden till nattvard, inte prästen eller det exakta innehållet i våra gåvor.

FREDRIK SIDENVALL:

Herr ordförande, biskopar, kära ledamöter! Gud är mycket större, oändligt stor och obegriplig och otillgänglig för oss i sig själv, men vi är små och Gud älskar oss. Gud gör sig själv så liten att han blir ett litet foster och föds till jorden. Och Gud gör sig själv så liten att han binder sig till historiskt givna ord på hebreiska och på grekiska i skrifter, bläck på pergament. Han gör sig så liten att han binder

sig till urlöjliga handlingar som verkar så kraftlösa och ynkliga som lite vatten, som lite bröd och vin. Men han gör det för vår skull, för att vi ska fatta, för att vi ska kunna gripa någonting som är enkelt. Jag skulle vilja använda uttrycket – och det här ska ingen ta personligt – idiotsäkert. Alltså, entydigt för att vi inte ska sväva omkring i andliga spekulationer, i tvivel, i anfäktelse, utan ha någonting säkert att gripa till. Här talas om intolerans. Jag är intolerant mot varje angrepp på nattvardens allra heligaste sakrament.

Bifall till utskottet.